

Četvrtak, 10. mart 2005.
Svedok Beri Lituči (Barry Lituchy)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 12.08 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, zatražio sam da se svedok zadrži van sudnice na kratko. U ovom trenutku mi ne treba privatna sednica. Distribuirao sam izjavu istražitelja koja je juče napravljena, a u kojoj se govori o zaštiti koja bi trebala da se obezbedi za jednu osobu identifikovanu u izveštaju svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne dobijam nikakav prevod. Na pravom sam kanalu, ali ne dobijam prevod.

prevodioci: Da li me čujete? Jedan, dva, tri, ovo je BHS kanal.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to ispita.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim da sada proverite. Može li neko nešto da kaže da bih video da li mogu da dobijam prevod preko ovog kanala?

prevodioci: Da li me čujete? Da li sada čujete prevod? Da li se čuje prevod? Jedan, dva, tri, ovo je BHS kanal. Da li sada čujete prevod? Da li sada radi?

SUDIJA ROBINSON: Da li sada radi?

prevodioci: Jedan, dva, tri. Ovo je BHS kanal, kanal broj 6, da li me čujete sada? Jedan, dva, tri, ovo je BHS kanal. Da li sada čujete prevod?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, da, sada čujem prevod.

SUDIJA ROBINSON: U redu, nastavimo onda sa radom.

TUŽILAC NAJS: Ponoviću ono šta sam rekao. Zatražio sam da se svedok na kratko zadrži izvan sudnice. U ovom trenutku mi ne treba privatna sednica. Razdelio sam po sudnici izjavu svedoka koju je juče sačinio istražitelj. U njoj se govori o zaštiti jedne osobe koja je identifikovana u izveštaju našeg tekućeg svedoka i o prihvatljivosti materijala u vezi sa tom osobom. Strana 127 izveštaja je strana u kojoj se govori o tome. Takođe mi se čini da sam propustio još jednu stvar, a to je da je ceo izveštaj javni materijal, drugim rečima cela pisana verzija tog materijala već je ranije objavljena u javnosti. Mi smo se juče telefonom raspitali budući da smo dobili od Suda objašnjenje da nema ograničenja u vezi sa našim pokušajima da stupimo u kontakt sa tim ljudima. Naš istražitelj je pokušao da stupiti u kontakt sa dvojicom i to bez neke posebne namere, nije birao niti jednog niti drugog. Uspeo je da stupi u kontakt sa jednim, nije uspeo da stupi u kontakt sa drugim. Osoba sa kojom smo uspeli da stupimo u kontakt objasnila je istražitelju da se on nalazio u Beogradu u vreme kada je objavljen taj razgovor, da je bilo mnogo takvih razgovora koji su, po njegovom mišljenju, sprovedeni za potrebe propagande. Seća se takvog jednog razgovora koji je vođen na engleskom. On je objasnio da je u vreme obavljanja razgovora, osim dvojice ljudi koji su spomenuti u izveštaju, u sobi bilo i policajac iz Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije u civilu. On, zatim, dalje u toj izjavi objašnjava da je na sva pitanja odgovorio na način na koji bi to beogradske vlasti od njega očekivale. One su i odobrile održavanje tog razgovora i on nikako ne bi u tim razgovorima kritikovao Vladu

Srbije. Osoba sa kojom smo juče stupili u kontakt nije rekla da se seća ovog konkretnog razgovora, ali je rekao da nije verovatno da je on zaista mislio ono šta je rekao u razgovoru, budući da se uvek brinuo za bezbednost svoje porodice. Takođe, primetio je da se on nalazio u Beogradu, gde bi negativne izjave o Vladi ili izražavanje podrške NATO moglo da dovede do veoma negativnih posledica za njega. Kad su ga pitali da li je od njega zatraženo da svedoči u ovom Predmetu, rekao je da nije. Kad je reč o obelodanjivanju tog njegovog razgovora, rekao je da ako je to bio razgovor sa gospodinom Litučijem (Barry Lituchy), da se on ne protivi obelodanjivanju tog materijala, ali da bi mu ipak bilo draže da se taj materijal obelodani na privatnoj sednici, budući da nije verovatno da i dalje stoji iza izjava koje je izrekao tokom tog razgovora. Sada nekoliko reči o zaštitnim merama i prihvatljivosti materijala. Ono šta sam juče sugerisao opravdale su činjenice koje su izašle na videlo u međuvremenu. Veoma je opasno ovakvu vrstu materijala prihvatiti na privatnoj sednici zato što ukoliko ima nekakvih grešaka u tom materijalu, nema nikakvih mogućnosti da ta osoba čuje, vidi i te greške ispravi. I ukoliko mi nismo u stanju da stupimo u kontakt sa takvim osobama, onda bi situacija ostala nerešena. Još jedna stvar o prihvatljivosti. Treba imati na umu razliku između materijala sadržanog u ovoj vrsti razgovora i rudimentarnih materijala sadržanih u drugim razgovorima sa izbeglicama i drugim osobama. Ukoliko ovi materijali uđu u spis, naćićemo se u jednoj neverovatnoj situaciji.

SUDIJA ROBINSON: Ali, gospodine Najš, šta vi tražite?

TUŽILAC NAJS: Ja tražim da vi vašu jučerašnju odluku ponovo razmotrite po dva osnova i to u svetlu novih materijala: prvo, na osnovu zaštitnih mera i drugo, na osnovu prihvatljivosti. Izvinjavam se što sam prebrzo govorio, ali nikad ne želim da potrošim previše vremena na administrativna pitanja. Ukoliko ovaj materijal uđe u spis, ono šta stoji na stranici 127 i sledećim stranicama, doći ćemo u situaciju u kojoj u akuzaturnom postupku imamo, prvo, glavne iskaze koji dolaze iz druge ruke, dakle putem ovog razgovora i ja neću moći unakrsno

da ispitam tu osobu i drugo, jedini način koji mi ostaje otvoren da se pozabavim time je da pozovem osobu na koju se poziva optuženi i onda bi optuženi mogao tu osobu unakrsno da ispita.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali to je jednostavno jedna posledica kontradiktornog postupka.

TUŽILAC NAJS: To jeste posledica kontradiktornog postupka, ali kad se govori o ovakvoj vrsti materijala, gospodin Kej (Kay) je, na primer, govorio da bi takve materijale trebalo izuzeti onda kada je to važno i kad nema mogućnosti da se onaj ko je tu izjavu dao unakrsno ispita. Ukoliko je važno da taj materijal uđe u spis budući da ide u prilog Odbrani, onda Tužilaštvo treba da ima mogućnost da unakrsno ispita osobu koja je tu izjavu dala.

SUDIJA ROBINSON: To je bio stav gospodina Keja, ali odluka Pretresnog veća nije se zasnivala samo na stavu gospodina Keja.

TUŽILAC NAJS: Sve šta ja mogu da učinim u ovim okolnostima je nešto šta je optuženi trebao sam da učini, to jest da stupi u kontakt sa ljudima kad je to moguće. On to nije učinio, mi to jesmo učinili. Materijal koji smo vam sada dali pokazuje, prvo, da po našem mišljenju nema osnova za opravdavanje zaštitnih mera, možemo time još detaljnije da pozabavimo, jer pokrivaju Pravila 75 i 79 i drugo, da u svetlu onoga šta sada znamo, a ta saznanja nisu bila na raspolaganju Pretresnom veću juče, da se postavlja pitanje prihvatljivosti ovog dela spisa i da bi to sada trebalo ponovo da se razmotri.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće neće ponovo da razmotri svoju odluku. Nastavićemo sa ispitivanjem svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson), da li ja mogu nešto da kažem u vezi sa ovim šta je rekao gospodin Najs?

SUDIJA ROBINSON: Ne u vezi sa ovim. Ne u vezi sa ovim. Kada dođe vaš svedok možete da nastavite sa njegovim ispitivanjem. Već smo potrošili dosta vremena. Gospodine Miloševiću, možete da nastavite.

SVEDOK LITUČI: Časni Sude, mogu li da se obratim Sudu na trenutak?

SUDIJA ROBINSON: U vezi sa čim se želite da obratite Pretresnom veću?

SVEDOK LITUČI: Želim da kažem nešto o nečemu šta se juče dogodilo i šta mene brine i šta je možda kompromitovalo moje svedočenje. Nije mi bilo dozvoljeno da završim moje odgovore na nekoliko pitanja, pogotovo na poslednje pitanje, a vezano za zaključke mojih razgovora. I mene brine da bi to na kraju moglo da ugrozi celo moje svedočenje koje pokušavam da iznesem.

SUDIJA ROBINSON: U redu, izvolite, ali ukratko.

SVEDOK LITUČI: Pa ukratko. Prvi i najvažniji zaključak naših razgovora sa albanskim izbeglicama bio je da su se svi oni složili da je zločin genocida, zasnovan na definiciji Konvencije o genocidu Ujedinjenih nacija (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide), izvršen nad Albancima i da je to bio dokaz najgorih zločinačkih akcija protiv Albanaca na Kosovu.

SUDIJA ROBINSON: Ali nama taj vaš zaključak nije od pomoći.

SVEDOK LITUČI: Ne?

SUDIJA ROBINSON: Ne, uopšte ne, jer na nama je da odlučimo o tome. To je jedno pravno pitanje o kome mi donosimo odluku. Činjenica da su se oni složili da je došlo do genocida je ni tu ni tamo.

SVEDOK LITUČI: Želeo bih da kažem onda samo još jednu stvar.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite.

SVEDOK LITUČI: Informacije sadržane u tim razgovorima odnose se na događaje pre 1999. godine, uključujući ubistva Albanaca koja je izvršila OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Na primer, otac jedne od osoba sa kojom smo razgovarali je tako ubijen. Želeo sam, dakle, to da kažem.

SUDIJA BONONI: Ja sam juče pokušao da vam objasnim, gospodine Lituči, da vi ovde ne izvodite dokaze. To radi gospodin Milošević. Na žalost, možda se vama, iz vaše perspektive, čini da ste vi tek jedan instrument u izvođenju dokaza u ovom Predmetu, ali, međutim, nije na vama da kontrolišete ovaj postupak. Izvolite, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MIOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Lituči, postaviću vam jedno pitanje koje smo već juče elaborirali, ali koje želim da ponovo postavim iz značajnog jednog razloga. Vi ste juče rekli da niko iz vlasti Republike Srbije i Jugoslavije nije učestvovao ni u organizovanju vaših razgovora, niti je prisustvovao bilo kom od vaših razgovora. Da li je to tačno?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Pre nego što pređemo na emitovanje trake, ja ću da vas pitam samo nekoliko pitanja o broju 1, o Albancu koji svedoči prvi na traci i koga ćemo da vidimo sada u nekoliko ovih isečaka. Recite mi šta je UČK radila prema tom broju 1?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Pa, prvo šta je on spomenuo je to da su ga lovili poput životinje. OVK je pokušavala da ga uhvatiti, tražili su ga, oni su išli oko sa njegovom fotografijom pokušavajući da ga

pronađu i pogube. Mi smo ga pitali kako je uspeo da pobegne. On je pobegao sa svojom porodicom uz vojnu pratnju. Pitao sam ga da li oni i dalje pokušavaju, da li postoji neka vrsta smrtne kazne koja visi nad njim, da li i dalje pokušavaju da ga ubiju i on je odgovorio "ako me pronađu, ubića me".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je u tom razgovoru on pomenuo da je bilo primera da su i ubili nekoga iz njegove grupe, odnosno nekog od njegovih političkih istomišljenika?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Da, to se provlačilo kroz sve te razgovore sa Albancima. Albanac broj 1 je rekao da je jedan od članova njegove političke stranke uhvaćen, u to vreme čini mi se da nije znao da li je taj čovek ubijen ili ne. Taj se čovek zvao Čuka (Cuka), ako se ne varam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako je on znao i kako vi znate sada da ga UČK ili KLA (Kosovo Liberation Army, Oslobodilačka vojska Kosova) još traži?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Rekao mi je da ako ga pronađu, da će ga ubiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ga pitali koliko je Albanaca bilo prinuđeno da napusti Kosovo pod pritiskom OVK? Da li je on nešto rekao o tome? Da li je nešto znao o tome?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: On je konkretno govorio o svojoj političkoj stranci. Ne mogu sada da se setim da li je rekao koliko je ukupno Albanaca otišlo zbog OVK, jer je on govorio konkretno o svojoj političkoj stranci. I rekao je da je njih 20.000 bilo prinuđeno da pobegne zbog OVK. Mislim na pripadnike njegove stranke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta vam je rekao da zna o OVK? Da li ste ga ispitivali o samoj OVK? Šta vam je rekao o OVK?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Da. Pitao sam ga o OVK, o poreklu OVK, o rukovodstvu i ciljevima i on je, odgovarajući na moje pitanje, spomenuo neka od imena vođa OVK poput Tačija (Hashim Thaqi),

Demačija (Adem Demaci), rekao je da je OVK formirana van Kosova uz stranu pomoć i da je to bio jedan secesionistički pokret koji se koristio terorizmom da bi ostvario taj svoj cilj. Mislim da je to rekao prvi Albanac sa kojim smo razgovarali, a možda je to bio i treći. On je rekao da su ih finansirale obaveštajne službe Sjedinjenih Američkih Država (United States of America) i Nemačke (Germany). I, naravno, mi smo verovali tome šta je on rekao zato što je to bio čovek koji je veoma mnogo znao o situaciji na Kosovu. Sva trojica su mnogo znali.

SUDIJA KVON: Gospodine Lituči, taj razgovor je održan pre nekih šest godina?

SVEDOK LITUČI: Da.

SUDIJA KVON: Kako to da se vi sada sećate svih tih detalja?

SVEDOK LITUČI: Časni Sude, ti su razgovori kasnije montirani ... Ne, izvinjavam se, nisu montirani nego su bili snimani, nisu cenzurisani, ništa nije u njima rezano, nego su ti razgovori u celini snimljeni na video traku. Naša organizacija platila je kamermana koji je to učinio i onda smo napravili transkript na osnovu prevoda koji smo tada imali na raspolaganju, početkom 2000. godine i taj smo transkript onda i objavili.

SUDIJA KVON: Znači vi ste nedavno pročitali i transkript.

SVEDOK LITUČI: Da, naravno, ja sam bio jedan od editora tog transkripta.

SUDIJA KVON: Hvala.

SUDIJA BONOMI: Molim da na trenutak pređemo na privatnu sednicu kako bih mogao da postavim jedno pitanje.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ROBINSON: Ne morate ništa da uradite po tom pitanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Lituči, šta vam je ovaj čovek, koga smo obeležili brojem 1, rekao o položaju Albanaca i pravima Albanaca na Kosovu i Metohiji pre izbijanja rata 1999. godine, odnosno ne neposredno pre, nego sve vreme, do izbijanja rata na Kosovu i Metohiji 1999. godine?

SVEDOK LITUČI – ODGOVOR: Sada ne mogu da se setim tačnog pitanja koje sam postavio sagovorniku broj 1 i neću sada to da tražim, ali se sećam odgovora. Ustvari, da, mislim da je pitanje koje sam postavio bilo zašto su Albanci poput njih želeli da žive u Jugoslaviji. I odgovor koji mi je dao sastojao se od dva dela. Prvo, da je Jugoslavija bila njegova država i da je on želeo da živi u višenacionalnom društvu, u društvu gde su zaštićena demokratska prava svih naroda u viševerskom društvu. On nije želeo da živi u etnički očišćenom, jedonacionalnom, čisto albanskom društvu. Drugo, on je rekao da ne želi da živi pod OVK, u stvari, sva trojica naših sagovornika su sasvim jasno dali do znanja da ne samo da oni nisu želeli da žive pod vlašću OVK, nego oni to nisu ni mogli. OVK je bila najgora moguća stvar na svetu za Albance. Ja mislim da je to sasvim jasno iz odgovora na svako pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Lituči, da li i Albanac koji sada živi na Kosovu, bez obzira koliko sad ovde precizirali šta radi sada OVK na Kosovu, da li se on može smatrati slobodnim čovekom koji može slobodno da kaže ono šta želi i to ne slobodno, tek tako, nego bez neke smrtne opasnosti za njega i njegovu porodicu?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, da li ovaj svedok može da odgovori na ovo pitanje? Naravno ukoliko Pretresno veće može da prihvati odgovor, u redu. Radi se o veoma uopštenom pitanju koje se odnosi na sadašnju situaciju. Ovaj svedok ne samo da govori o onome šta

ćemo da vidimo u intervjuima, već govori uopšteno o nekim stvarima. Ali, naravno, ako Pretresno veće to prihvata, ja tu ne mogu ništa, ali ipak bih hteo da vam skrenem pažnju da pristupite sa malo više obzira prema svemu tome.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nećemo dozvoliti ovo pitanje. Koliko se sećam vi ste hteli da pustite jedan video snimak. Možda biste sada mogli to da uradite budući da su sva ova pitanja, u stvari, pokrivena video snimkom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, dobro, gospodine Robinson, evo, ja molim da pustite video, ali radi identifikacije, pokrivena su pitanja i to smo učinili na javnoj sednici. Sada ćete videti na videu da je sve to tačno, ali radi sprečavanja identifikacije ovog čoveka, vi ste odobrili da to može da se uradi na privatnoj sednici, dakle da se ne može videti njegov identitet.

SUDIJA ROBINSON: Da, na privatnoj sednici. Koliko shvatam postoji jedan tehnički problem. Samo trenutak.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Budući da ekrani mogu da se vide iz galerije za publiku, moraćemo da spustimo roletne. Preći ćemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)